Katr. Kuriren 2.7.45.

”Hela landskapet kan fångas i en vacker Sörmlandslåt.”

Prins Wilhelm charmant värd för lyckad spelmansstämma. — Eskilstunabo vann kompositionstävlingen.

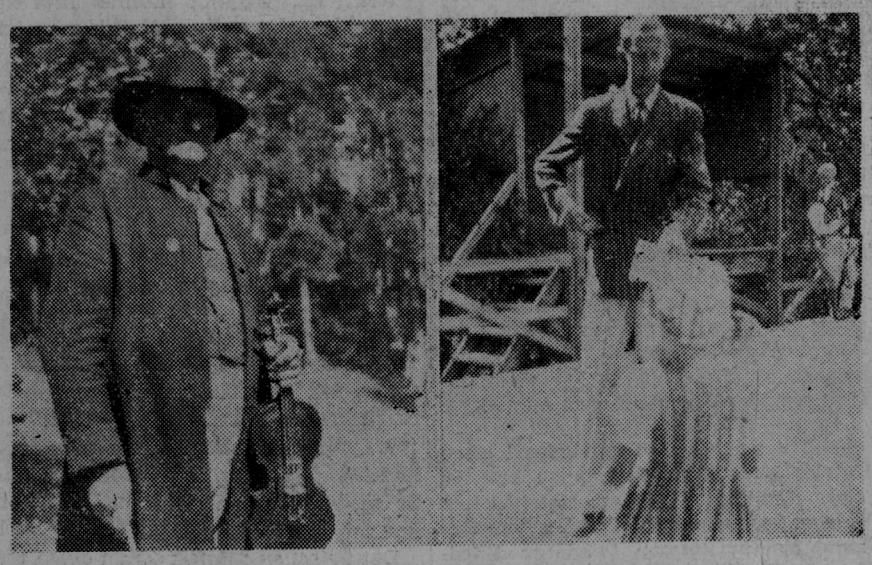

Till vänster: spelmannen Ragnar Schelén, Stockholm. Till höger: prinsen blomsterhyllas av förbundsordförande Wetters lilla dotter.

Skenet bedrog inte. Detta praktexemplar till speleman, avkonterfejad härintill, som vi hittade i en fager Stenhammarsbacke, strax innan Sörmlands spelmansförbunds beramade stämma i går skulle börja, höll ett lovtal till folkmusiken och den därmed så intimt förbunda svenska naturen, vilket professor Kjellström och prins Wilhelm visserligen senare överträffade, om man mäter efter den litterära måttstocken. Men gladare, ärligare, mera övertygande kunde nog ingen tolka hur det känns att vara bergtagen av folkmusiken, än denne 69-årige skomakare i sin prydliga Fellingsbrodräkt med den svarta rocken och den bredbrättade hatten i samma färg.

— Det vore alldeles för lite att säga att det är roligt att spela folkmusik. Det är själva livet, det finns väl ingen större glädje, jag kan åtminstone inte tänka mig någon, än att redan klockan två en sommarmorgon vara ute i skogen och lyss till fåglalåten och sedan gå hem och försöka få stråken att tolka något av all den ljuvliga musik man hörde därute. Saxofoner får dom hållas på med som så vill, och »notslavarnas» öde lockar inte oss. Vi är inga robotar, och vi tror inte på någon verklig musik utan en fast kontakt med naturen och folksjälen.

Och när vi sedan får träffa samman så här med likasinnade kamrater och trestämmigt spela de kära låtarna, ja då är det fest. Får man sedan en ordentlig pris snus med litet lavendelolja i, ja då försvinner all nervositet ur kroppen, och själva kungen kunde få komma och höra på, om han ville.

Ja så talade Ragnar Schelén, numera bosatt i Stockholm, vilket är till nackdel för komponerandet. Huvudstaden har dock en fördel, och det är att spelmännen i det stronga Södertörngänget finnas där och sammanträda till månatliga musikstunder. Dessutom är det ju heller inte så långt till studion — Schelén låter namligen höra sig i radio allt som oftast.

Prins Wilhelm talar varmt om folkmusiken.

Sedan folkskollärare Gustaf Wetter från Katrineholm, förbundets entusiastiske ordförande, lett sina mannar upp på estraden och slagit takten till några gemensamt spelade melodier, höll spelmansstämmans värd, prins Wilhelm, hälsningstalet.

— Det finns väl ingenting som smälter så förunderligt väl samman med en ljus sommarkväll som just de vemodiga eller sprittande tonerna från en fiol, hanterad på det säkra och taktfasta sätt som är våra framstående spelmän eget, sade prinsen. En gammal folklåt, hur vacker och melodisk den än kan vara i sig själv, kommer aldrig till sin rätt med mindre den framlockas av en stråkes vin mot strängarna, spända över fiolens buktiga sarg. Våra gamla folklåtar rymma en djup fond av poesi, ursprunglighet och originalitet, oupplösligt förknippade med svensk natur och svenskt kynne.

Stenhammarsnaturen inbjuder till vitter lek med penna och stråke.

Den plats spelmännen i dag samlats till har ofta gästats av diktens lätta genius. Det var om Stenhammar som Snoilsky en gång skrev:

Bland grönska, gulnat korn,
jag ser dig, vita slott med trenne torn!
Hur glatt och vänligt alla fönster glimma,
och där vid sidan glittrar insjöns strimma,

och som Bo Bergman har besjungit med bl. a. följande strofer:

Jag ser det vita slottet
med park och näckrossjö
och långa gärden, där dimman
ryker kring stackat hö.

Sedan gammalt finns alltså en viss lyrisk tradition på platsen, och det är väl inte alldeles omöjligt att även en musikalisk sådan håller på att skapas. Här inbjuder själva naturen till vitter lek med penna och stråke. Här befinna vi oss mitt i hjärtat av den provins, vi sörmlänningar sätta högre än allt annat i världen. Vi känna, hur hela landskapet kan fångas av och leva upp i en Sörmlandslåt, när den klingar ut över bygden. Det tillkommer er, spelmän, att vårda den musikaliska traditionen och att skapa nytt. Och nu: spel opp och låt stråkarna vina!

Pintorpafruns hädanfärd i trolsk polska.

Hr Wetter tackade å spelmansförbundets vägnar för det vänliga värdskapet, och lilla dottern Margareta underströk de varma känslorna mot Sörmlandshertigen genom att överlämna en bukett vackra blomster. Sedan voro inte spelmännen sena att följa den kungliga maningen att låta stråkarna vina. Ett rikhaltigt och som sig bör Sörmlandsbetonat program spelades upp, där man till och med kunde få höra Pintorpafruns avresa tillsammans med den lede, musikillustrerad med en trolsk polska. 14-åriga Ingegärd Karlsson från Södertälje gjorde ett käckt framträdande tillsammans med sin fader, och för övrigt lade man märke till rutinerad gruppspelning av det ovan omtalade Södertörngänget från Stockholm.

Spelmansstämman gynnades på det hela taget

av utmärkt väder, men efter ett par timmar observerades att en åskby var i antågande, och man beslöt forcera programmet en smula och genast avverka prisutdelning för lördagens kompositionstävling samt utdela erövrade Zornmärken. Professor Kjellström och prins Wilhelm, som förrättade denna, hade inte riktigt hunnit avsluta sitt värv, då en liten regnskur och ett par ljungande blixtar kommo publiken att brådstörtat söka sin tillflykt under Stenhammars tjockstammiga ekar. Redan efter ett par minuter voro emellertid väderleksgudarna fullständigt blidkade, och intermezzot kunde på intet sätt nedsätta stämningen. Det goda helhetsintrycket av en gemytlig och värdefull spelmansstämma sammanfattades i ett av professor Kjellström utbringat och rejält besvarat leve för Sörmlands spelmansförbund samt för dess outtröttlige ordförande och allt i allo, Gustaf Wetter i Katrineholm. Det